

[Bækgaard.]

henstiller, at den fremtidige placering af brandskolen ikke skal bindes fast til Gentofte, men at skolen skal flyttes til et mere centralt sted uden for Storkøbenhavn.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg takker udvalget og de ærede ordførere for den enstemmige indstilling om vedtagelse af lovforslaget med de ændringer, som nu er foreslået.

Ændringsforslag nr. 2 går, som det allerede er nævnt, ud på, at bestemmelsen om oprettelse af et særligt skoleråd skal udgå. Jeg har ment at kunne tiltræde dette forslag. Rådets opgave skulle navnlig have været at føre tilsyn med skolen. Efter nærmere overvejelser og drøftelser i udvalget er jeg imidlertid kommet til den opfattelse, at dette tilsyn vil kunne føres på forsvarlig måde uden et tilsynsråd, men af en af mig udpeget tilsynsførende. Jeg mener dog at burde fremhæve, at jeg anser det for at være af meget stor betydning for skolens trivsel, at den, der udpeges til dette hverv, holder en nær kontakt med de organisationer, som skulle have været repræsenteret i skolerådet. Dette gælder naturligvis navnlig i begyndelsen, hvor hele arbejdet skal lægges til rette, men også senere vil det kunne være af værdi, at den tilsynsførende holder kontakt med de organisationer, der har interesse i skolen.

I anledning af de bemærkninger, som det ærede medlem hr. Ejner Kristensen gjorde om skolens placering, vil jeg gerne tilføje, at det i udvalget blev sagt, at begrænsningen til 5 år ikke måtte være til hinder for, at vi fik en vis handlefrihed og mulighed for at forhandle os til et gunstigt lejemål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag,

betragter jeg det som vedtaget. (Ophold).
Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende begrænsning af de skattemæssige virkninger af den 13. almindelige vurdering til ejendomsskyld [af Thisted Knudsen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXIV) findes i tillæg A. sp. 2345, fremsættelsen i tidenden sp. 4906).

Sagen sattes til forhandling.

Finansministeren (Poul Hansen): Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning går ud på, at regeringen skal opfordres til at fremsætte forslag, som kan hindre de urimelige skattemæssige virkninger, der vil fremkomme, såfremt de gældende beskattelsesregler opretholdes uændrede ved den 13. almindelige vurdering. Som det allerede er nævnt af forslagsstillerne ved fremsættelsen, vil de nye vurderinger først og fremmest få betydning for ejendomsbeskatningen og formuebeskatningen samt for indkomstbeskatningen, for så vidt angår lejeværdiansættelserne for parcelhuse.

Må jeg straks sige, at virkningerne på de nævnte områder først vil kunne indtræde fra 1. april næste år. Der vil således i næste folketingssamling, der jo begynder til oktober, være tid til at drøfte og gennemføre de lovgivningsforanstaltninger, som man i denne henseende måtte anse for nødvendige. Dernæst vil jeg nævne, at der for tiden for to af de nævnte beskattelsesområders vedkommende foregår undersøgelser i særlige udvalg, nemlig dels i forenklingssudvalget vedrørende ejendomsbeskatningen, dels i udvalget om boligudgifterne for henholdsvis lejere og ejere af eget hus.

Om ejendomsbeskatningen må jeg i øvrigt sige, at vi jo havde en forhandling her i tinget i februar i år i anledning af et beslutningsforslag fra det radikale venstre om ændringer i ejendomsbeskatningen, således at denne ændredes til kun at omfatte kommunal grundskyld. Ved den lejlighed sagde jeg, at regeringen var enig i en sådan omlægning, men jeg henviste også allerede

[Finansministeren.]

dengang til, at regeringen måtte afvente forenklingssudvalgets betænkning, forinden der kunne fremsættes lovforslag på dette område. Jeg har nu fra forenklingssudvalget fået oplyst, at dets betænkning vil foreligge meget snart. Jeg har samtidig forstået på udvalget, at betænkningen bl. a. vil indeholde forslag om den nævnte omlægning af grundbeskatningen til kun at omfatte kommunal grundskyld og om en afvikling af statsgrundskylden på linje med den afvikling, der allerede finder sted af den kommunale ejendomsskyld. Det drejer sig altså om foranstaltninger, som der også her i tinget var almindelig politisk enighed om ved den nævnte ejendomsskattedrøftelse i februar. Det forslag, jeg her henviser til, er forslag til folketingsbeslutning om ændringer i beskatningen af faste ejendomme, og debatten findes i Folketingstidende sp. 3017 og følgende spalter.

Jeg skal ikke gå ind på den forventede stigning i vurderingerne for henholdsvis ejendomsværdiansættelserne og grundværdiansættelserne, men jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om de områder, for hvilke værdiansættelserne får virkning.

Først vil jeg dog gerne slå fast, at vurderingen ikke får virkning for ejendomsskylden, d. v. s. bygningsskatterne. De er jo dels fikseret — det gælder for statskatternes vedkommende — dels under afvikling. Efter den lov, vi vedtog allerede i december i fjor, skal endvidere grundstigningsskylden helt bortfalde fra den 1. april 1966; dér bliver altså heller ingen virkning, og da statsgrundskylden som nævnt kan forventes afskaffet fra samme tidspunkt, vil virkningerne på ejendomsskatteområdet af de nye vurderinger være begrænset til den kommunale grundskyld. Provenuet af denne var i 1964-65 knap 500 mill. kr. På dette punkt er det selvfølgelig klart, at der med de påregnede stigninger i grundværdiansættelserne ville blive tale om en tilsvarende betydelig forøgelse af grundskylden, såfremt kommunerne bevarer deres hidtidige udskrivningspromiller for grundskylden. Det vil imidlertid i nogen grad være muligt for kommunerne selv at tilpasse deres grundskyld til de højere vurderinger gennem sænkning af promillerne.

I sognekommunerne gælder således nu et interval for grundskyldpromillen på 10-35. Den gennemsnitlige promille i disse kommuner er for tiden ca. 23, hvilket vil sige, at sognekommunerne taget under ét har mulighed for at kompensere de højere grundværdier gennem nedsættelse af promillerne. Problemet foreligger imidlertid for de sognekommuner, der allerede nu anvender minimumspromillen eller andre lave promiller. Selv om det spørgsmål vel kan rejses, om man, hvis man overhovedet vil opretholde en grundbeskatning, bør tillade en opkrævning på mindre end 1 pct., vil regeringen gerne overveje, om der kan foreligge forhold, der i hvert fald for visse kommuners vedkommende kan begrunde en adgang til at udskrive grundskyld med en lavere promille. Herved må man dog tage i betragtning, at statsgrundskylden formentlig bortfalder, og det giver — hvis jeg må sige det på den måde — ligesom lidt bedre plads for den kommunale grundskyld.

Problemet foreligger endvidere for købstæderne, hvor promillen fra 1960-61, der de fleste steder var 24-26, gælder som et minimum. En del købstæder har for skatteåret 1965-66 forhøjet disse promiller, der ellers har ligget ret fast; men det må vel antages, at promillerne efter den 13. almindelige vurdering vil falde tilbage til et lavere niveau.

Endelig må jeg føje til, at en begrænsning af den kommunale grundbeskatning ikke uden videre medfører en tilsvarende lettelse i de pågældende grundejeres samlede skatte-tilsvar, idet kommunernes udskrivningsbehov jo i det store og hele må dækkes ved udskrivning af dels ejendomsskat, dels personlig skat. I det omfang man begrænser det ene grundlag, altså grundskylden, må det andet grundlag, altså indkomstkatten, forøges. Da det er tanken, som jeg allerede har sagt, at statsgrundskylden skal bortfalde, vil en øget grundbeskatning alene komme kommunerne til gode og dermed alt andet lige muliggøre en lavere kommunal personbeskatning.

Imidlertid træder hele spørgsmålet om opgave- og ansvarsfordelingen og dermed også byrdefordelingen mellem stat og kommuner ind i billedet, herunder også spørgsmålet om de fremtidige refusionsordninger.

[Finansministeren.]

Det er vel rigtigt at antage, at der er almindelig enighed om, at der tiltrænges reformer på disse sidstnævnte områder. Sådanne reformer er også under forberedelse, men ingen af os har i dette øjeblik noget overblik over, hvorledes den fremtidige ordning skal være. Vi ved derfor heller ikke nu, hvorledes den fremtidige fordeling af den samlede skattebyrde mellem stat og kommuner skal være, og derfor kan der heller ikke på nuværende tidspunkt tages endelig stilling til de fremtidige regler om den kommunale grundskyld.

Efter den i foråret vedtagne udskrivningslov for skatteåret 1965-66 er bundgrænsen for formueskatten 90.000 kr., og det har den været siden skatteåret 1961-62. Dengang blev bundgrænsen forhøjet fra 60.000 kr. til de nævnte 90.000 kr. bl. a. for i nogen grad at afbøde de formueskattemæssige virkninger af 12. almindelige vurdering. De forventede stigninger i ejendomsværdierne som følge af 13. almindelige vurdering til efteråret får først betydning for formueskatten for skatteåret 1966-67. Reglerne om formueskatten findes jo i udskrivningsloven, og alle ved, at forslag til udskrivningslov for skatteåret 1966-67 tidligst kan fremsættes til efteråret. Derfor synes det ikke hensigtsmæssigt allerede nu at tage stilling til, hvorledes formueskatten for 1966-67 skal udskrives. I øvrigt må det vel være bedst at afvente vurderingsresultaterne; når man har overblik over disse, kan der jo i forbindelse med behandlingen af forslaget til udskrivningslov for skatteåret 1966-67 forhandles om ændringer i skalaen for formueskattens udskrivning. Hertil kan jeg da godt føje, at regeringen er indstillet på, at bundgrænsen for formuebeskatningen må hæves noget.

Endelig har ejendomsværdiens størrelse som allerede nævnt også betydning for indkomstbeskatningen, idet den danner grundlag for beregningen af lejeværdien for enfamiliehuse og for det standardfradrag, der indrømmes ejere af en- og tofamiliehuse. Også her vil virkningen af den nye vurdering først indtræde for skatteåret 1966-67, og der er altså god tid til at overveje eventuelle ændringer i reglerne. Jeg tror dog nok, at forinden man virkelig går ind i disse overvejelser, bør man afvente

den betænkning, der inden så længe vil fremkomme fra udvalget om boligudgifterne for henholdsvis lejere og ejere af eget hus. Her vil der muligvis blive peget på helt nye løsninger af de skattemæssige problemer i denne forbindelse, og jeg synes, man må se på, hvad der dér fremkommer, før man lægger sig fast på et standpunkt med hensyn til, hvorledes problemerne i denne henseende skal løses.

Må jeg til sidst sige, at jeg naturligvis ikke er dummere, end at jeg godt kan se, at de ærede forslagsstillende partier kan have en politisk og agitatorisk interesse i at lægge dette beslutningsforslag frem; men så må jeg da også føje til, at sagligt set er det helt overflødigt; det vil være fremgået af de oplysninger, jeg her har givet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Ja, jeg ved ikke, om jeg skal takke den højtærede finansminister; jeg er jo af natur meget høflig, så jeg gør det altså, navnlig for de sidste bemærkninger om det politiske, der lå bag dette forslag. Det har nu ikke været afgørende, i hvert fald ikke for mig; det ligger mig uhyre fjernt at tænke tanker af den beskaffenhed.

Når vi har rejst dette spørgsmål, skyldes det bl. a., at regeringen selv har været inde på disse tanker, men ikke synes at have noget hastværk. Jeg kan bl. a. minde den højtærede finansminister om den højtærede statsministers åbningstale, hvor det udtrykkelig siges, at der i indeværende folketingsår vil fremkomme forslag fra regeringens side om omlægning af ejendomsbeskatningen. Det ventede jeg. Disse forslag er ikke kommet, og vi ved nu hvorfor. Regeringen har et såkaldt ekspertudvalg nedsat, og man afventer nærmere besked fra dette udvalg. Det vil altså sige, at i næste folketingsår, hvis regeringen da er i live, vil den højtærede finansminister og den højtærede indenrigsminister komme med forslag.

Men det, der egentlig er det afgørende, det, der er kernen i denne sag, er jo dette, at vi står over for en voldsom stigning i ejendomsskyldvurderingerne. Vi lever i en periode, hvor inflationen går sin gang. Vi er ikke modstandere af, at man nu fører vurderingerne à jour, men jeg personlig frygter, at disse nye, høje vurderinger vil yde et bidrag til inflationen, som vi helst

[Thisted Knudsen.]

skulle undgå. Ja, den højtærede finansminister ser meget skeptisk ud, men jeg tror det altså — man kan jo ikke diskutere tro. . . . (*Finansministeren* [Poul Hansen]: Nej!).

Se, disse virkninger vil være meget forskellige ud over landet. For landbrugsjordens vedkommende ved vi, at den sjællandske jord vel nok vil få den største forhøjelse af vurderingen, den jyske, f. eks. i Hjørring amt, meget, meget mindre. Men det afgørende er, at hvis der ikke sker noget på dette område, vil man udløse skattemæssige virkninger af en størrelsesorden, som vi efter min opfattelse skulle undgå. Jeg forstår altså den højtærede finansminister sådan, at man har stor sympati for denne tanke, og det er klart, at man ikke tør sige nej; det ville jeg heller ikke gøre i ministerens sted. Men man siger: vi må afvente dels ekspertudvalget, dels selve vurderingen, dels den nye udskrivningslov, hvor visse problemer, der også har forbindelse med vurderingen, skal tages op til behandling. Jeg ved altså ikke, om jeg kan konstatere absolut sympati for tanken. Jeg forstår, at hvad angår formueskatten, er man klar over, at bundgrænsen er for lav, og det vil den jo blive i endnu højere grad, når vurderingen kommer, så formueskatten kan vi altid drøfte. Der var en gammel socialdemokrat, der hed Jeppe Aakjær — det var dengang der var socialdemokrater til — og han sagde:

„Vis dem døren, smid dem på porten,

De bærer misundelsens lus i skjorten.“
Hvad kan man egentlig bruge dette ord til? At meget af den formuebeskatning, vi har, præges af misundelse. Der er egentlig ikke nogen fornuft i det. Nu forstår jeg på den højtærede finansminister — det understreger jeg — at man erkender, at disse vurderinger egentlig ikke bør føre til, at kredsen af formueskatteydere, når værdistigninger finder sted på papiret, af den grund udvides. Nu vel, så er vi ikke langt

fra hinanden. Så er det bare tallet. Det bliver vi nok enige om.

Så er der spørgsmålet om lejeværdien i huse. Jeg erkender, at der er et problem også for lejerne. Jeg hører ikke til dem, der mener, man ensidigt skal lægge vægt på det ene punkt; man skal naturligvis tage hensyn til begge sider. Jeg har det udgangspunkt, og det har jeg haft i mange år, det ved den højtærede finansminister — vi har den ære at være valgt i samme amt, og vi har begge den ære at være valgt af fornuftige vælgere — at boligen er noget, vi skal holde fingrene væk fra. Jeg synes, at den lejeværdi, som vi efterhånden får på grund af den høje rente, gør, at vi ikke på nogen som helst måde må belaste boligen, hvad enten det drejer sig om parcelhusejere eller lejere, med øgede udgifter, fordi der nu kommer en opskrivning på papiret.

For så vidt angår landbrugsjorden, går jeg ud fra, at man må erkende, at det går ikke med øgede afgifter på den. Jeg hører til dem, der har hævdet det synspunkt — og det har landbruget gjort selv — at egentlig burde landbrugsjorden ikke komme til at betale mere i kroner og øre, end den har gjort før. Jeg går ud fra, at man også har en vis sympati for dette synspunkt, selv om den højtærede finansminister ikke gav udtryk herfor.

Jeg resumerer altså, at kernen i denne sag er, at vi opskriver de faste værdier på papiret; det kan få alvorlige skattemæssige virkninger for parcelhusejere, for lejere, for landbrugere, og det kan få virkninger også for kredsen af formueskatteydere. Det er det egentlige problem, og nu skyder regeringen altså løsningen af det ud til næste folketingsår. Det er der ikke noget at gøre ved, men jeg konstaterer altså, at sympati er der i hvert fald for vor tanke. Den højtærede finansminister burde have komplimenteret det konservative folkeparti og venstre for forslaget, men vil andre ikke gøre det, kan jeg egentlig gøre det

[Thisted Knudsen.]

selv, for jeg mener, det er nødvendigt at holde den højtærede finansminister og den højtærede indenrigsminister i ørerne. Det er det, vi gør med dette forslag.

Ove Hansen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at når han beskæftiger sig med problemerne omkring den 13. almindelige vurdering, og ikke mindst når den borgerlige presse ligesom har villet forskrække dem, der er ejere af ejendomme, med, at nu må de måske gå fra deres hus og lejerne måske gå fra deres lejligheder, så tror jeg alligevel man skulle fortælle lidt om, hvordan det faktiske forhold er.

Skal vi se på, hvad der er sket i tiden siden den 12. almindelige vurdering indtil nu, da den 13. kommer, er der sket væsentlige ændringer. Der er sket det, at al bygnings-skyld, som også den højtærede finansminister oplyste, er fikseret, og at den er reduceret. Den bygnings-skyld, man betaler i dag, er baseret på 1956-vurderingen, og den er for indeværende regnskabsår endda reduceret med en syvendedel, og alt byggeri i fremtiden — det være sig landbrugsbygninger, boligbyggeri eller forretningsbyggeri — er fuldt fritaget for at svare bygnings-skyld.

Når det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sagde i sin fremsættelsestale, at landbrugsjorden ganske vist er fritaget for at betale grundskatter for øjeblikket, er det rigtigt, men når det ærede medlem siger, at boligen i hvert fald ikke er det og derfor må blive ramt hårdt, er det fejlagtigt. Det er ikke rigtigt. Boligen — også hvad angår landbrugsejendomme — får den 13. almindelige vurdering overhovedet ingen indflydelse på. Derimod er det rigtigt nok, at jorden, grundværdierne, kan få en stigning, og det vil de formentlig også få.

Vi må tænke på de regler, vurderingsmyndighederne skal værdiansætte ejendommene efter; der er jo tale om en sammenligning med de priser, der opnås for ejendomme rundt omkring, det er det grundlag, de skal vurdere ud fra. Når der er opnået meget betydelige priser på jord og på bygninger, må vurderingsmyndighederne naturligvis bringe vurderingerne i overensstemmelse hermed. Vi så meget gerne, at pri-

serne ikke havde nået den højde, de har i dag. Vi har også flere gange stillet forslag om, at man burde komme spekulationen i disse højere priser på ejendomme til livs, men dér var venstre og det konservative folkeparti ikke til stede, ikke til at få i tale... (*Thisted Knudsen: Jo!*). Nej, vi har måttet gennemføre en kapitalvindingsskat.

Vi må også erkende, når vi nu har fjernet grundstignings-skylden, som vi indrømmer havde virkninger, der var uheldige, at der ikke er tvivl om, at grundstignings-skylden havde til opgave i nogen grad at dæmme op for de høje priser. Nu bliver den totalt fjernet fra april 1966. Dér har man ikke på nogen som helst måde villet medvirke til at holde igen på stigningerne i ejendomspriserne.

Når man nu fortæller, at nu kommer folk til at betale meget mere i ejendoms-skatte, er det ikke rigtigt. Jeg har nævnt, at for boligernes vedkommende er den 13. almindelige vurdering uden indflydelse. De har altså allerede i år fået et nedslag, og de får det ved enhver efterfølgende almindelig vurdering. Og med hensyn til selve jorden, hvordan forholder det sig dér? Dér forholder det sig sådan — det skal erkendes — at hvis der ikke sker ændringer i statsgrund-skyldpromillen, der er 6, vil der komme en lille stigning, men den er i og for sig meget minimal.

Må jeg lige nævne, at man i samtlige sognekommuner i 1964-65 betalte i statsgrund-skyld i alt 24 mill. kr. Landbrugsbygninger, landbrugsjord, al jord, der er landbrugsforpligtelse på, er fuldstændig fritaget for at svare grundskyld til staten og til amtskommunen. Jeg synes, man skulle tage det med i betragtning, når man fortæller lidt om vilkårene ved den forestående 13. almindelige vurdering. Den grund-skyldpromille, den 13. almindelige vurdering kan få indflydelse på, er den kommunale grundskyldpromille. Men hvordan vil det gå i virkeligheden? Det ved det ærede medlem hr. Thisted Knudsen som kommunalmand. Vi får en betydelig større samlet grundværdi at ligne på. Det går som regel sådan efter enhver almindelig vurdering, at der bliver en langt større masse at ligne på, og det vil sige, at grundskyldpromillerne går væsentligt ned. Hvis en kommune har en samlet grundværdi på 100 mill. kr. og

[Ove Hansen.]

tallet efter den 13. almindelige vurdering — for at tage et højt tal — bliver 200 mill. kr., tror jeg ikke, den vil opretholde den grundskyldpromille, den hidtil har haft. Den går naturligvis væsentligt ned. Det synes jeg skal med ind i billedet, når man ligesom vil sætte skræk i folk, der har ejendom.

Vi ønsker naturligvis ikke, at parcelhuse og boliger skal beskattes strengere, ingenlunde. Det ville være urimeligt og meningsløst. De, der har skaffet sig et parcelhus, skal have den støtte, de kan tilkomme, men at fortælle dem, at de bliver ringere stillet ved den 13. almindelige vurdering, er fejlagtigt. Den ærede ordfører for forslagsstillerne så vel som partierne kender jo disse ejendomsskemaer, som ejere af parcelhuse skal udfylde til skattevæsenet hvert år. Og hvad ser vi? Ja, vi ser, at der er et meget stort driftsunderskud på ejendommene. Hvorfor? Jo, fordi værdien af bolig i egen ejendom er baseret på vurderingen i 1956; heraf tager man 4 pct. Hvis der er en nyere vurdering, eller det er et nyt hus, det drejer sig om, ja, så er det 3 pct. af den sidste vurdering.

Det er klart, at denne beregning af værdien af egen bolig, når alle udgifter er fradragsberettigede, ofte medfører et meget stort underskud på ejendommens driftsregnskab. Jeg tror ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at i den kommune, hvor jeg har lidt med arbejdet at gøre, har mindst 80-85 pct. af samtlige ejere af parcelhuse haft et ret betydeligt underskud på ejendommens drift. Jeg tror, det i gennemsnit ligger på i det mindste 2.500 kr. eller endda mellem 3.000 og 3.500 kr. Dette underskud trækkes fra på selvangivelsen, endda fra toppen af éns skattepligtige indkomst. Jeg kunne nævne talrige eksempler på, hvilken begunstigelse de pågældende har her. Jeg kan nævne et enkelt tilfælde, hvor en mand fik 12.000 kr. ikke i nedslag på sin indkomst, men i besparelse på sin skattebillet. Vi ser ofte, at dette underskud giver mellem 1.000 og 1.500 kr. i nedslag på selve skattetilsvaret til kommunen. Hvis man betaler 700-800-900 kr. i ejendomsskat, har man altså alligevel fået kompensation.

Med lejerne forholder det sig noget anderledes. De har ikke disse fradragsmuligheder.

Vi er naturligvis interesseret i, at de, der har parcelhuse, ikke rammes hårdt, det ønsker vi ingenlunde; men vi må også tage hensyn — det forstod jeg på det ærede medlem hr. Thisted Knudsen at også han mente — til lejerne.

Når man nu vil have gennemført dette forslag til folketingsbeslutning, synes jeg, man skulle fortælle om de faktiske forhold, jeg har nævnt her. Vi kan da godt erkende, at hvis der skulle opstå urimeligheder ved den forestående vurdering, må de naturligvis tages op til behandling, men jeg synes, det er at gå lidt for vidt, når man nu fortæller, at den vil genere masser af hjem og boliger.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sagde, at det ville være helt forkert at føre vurderingerne à jour. Det skal vurderingsmyndighederne gøre efter de bestemmelser, de har at arbejde efter i dag. Og dernæst, hvis man ikke skulle foretage den rigtige værdiansættelse af en ejendom, ville det uvilkårligt medføre stigninger i ejendomspriserne, og man skal gøre sig klart, at det ville være en farligere og vanskeligere vej at komme ind på.

Jeg vil gerne ligesom den højtærede finansminister sige, at mit parti finder forslaget overflødigt, men vi vil naturligvis ikke modsætte os, at det gennemføres.

Gottshalck-Hansen: Det er med interesse og for så vidt også med tilfredshed, jeg konstaterer, at den højtærede minister erkender, at der her er et problem, og at finansministeren samtidig giver udtryk for vilje til at være med til at løse nogle af de — må jeg bruge den vending, der findes i vort forslag — urimelige følgevirkninger af den 13. almindelige vurdering.

Derimod undrer det mig noget, at den højtærede minister ville fremsætte den slutbemærkning, at vort forslag var politisk, agitatorisk, taktisk betonet. Det frister mig til at spørge den højtærede minister, om det lovforslag, som regeringen har fremsat, der tilsigter at hjælpe mindrebemidlede parcelhusejere med kommunale tilskud til erlæggelse af ejendomsskatten, da er taktisk, agitatorisk, politisk betonet. Det tror jeg ikke det er. Jeg tror, det er dikteret af en redebon vilje til i en bestemt situation at hjælpe mennesker, der kommer i nød.

[Gottschalck-Hansen.]

Om det er den rigtige måde, det er en anden historie, som vi senere skal komme tilbage til. Men hvorfor skal vi tillægge hinanden uædle motiver for fremsættelsen af forslag?

Den højtærede minister var jo en meget dygtig forsvarsminister, der kunne klare sin ressort selv. Derimod har man en fornemmelse af, at på den nuværende plads har den højtærede minister nu og da brug for en hånds-rækning, og vi har da tidligere inden for dette gebet været behjælpelige. Det var os, der tog initiativ til, at loven om den afgiftspligtige grundværdistigning blev fjernet. Ministeren var svær at få i tale, men ved vedholdende stabilitet og udholdenhed lykkedes det til sidst at åbne ministerens øjne og bibringe ham forståelse for, at vor agitation eller vort arbejde eller angreb imod denne lov var velmotiveret.

Jeg noterer altså med tilfredshed — det vil jeg gerne understrege — at ministeren erkender, at der vil komme meget uheldige følgevirkninger af den 13. almindelige vurdering. Ministeren har peget på, at stats-ejendomsgrundskylden skal falde bort, ligesom tilfældet er med den kommunale bygningsejendomsskyld. Jeg kunne ønske, at det sidste måtte ske med kortere tidsintervaller, end tilfældet er.

Ministeren har endvidere givet udtryk for, at han vil være med til, at formueskattegrænsen forhøjes. Jeg vil ikke bebrejde ministeren, at vi på nuværende tidspunkt ikke kan få at vide, hvor meget den skal forhøjes; det kan man ikke forvente. Det positive tilsagn, der her er givet, noterer vi imidlertid også med tilfredshed.

Ministeren er heller ikke fremmed over for den tanke, at lejeværdien af bolig i eget hus også kan tages op til revision.

Alt dette kan vi jo se på i det udvalg, som jeg ønsker må blive nedsat efter førstebehandling af dette forslag til folketingsbeslutning. Om vi når til vejs ende dér, kan jeg ikke vide, men bolden er givet op, problemet er levende, og vi kan måske, inden det bliver aktuelt, altså inden den 1. april 1966, nå til positive resultater.

Ulykken ved hele det foreliggende problem er jo, at priserne på ejendomme er steget i et helt andet tempo og med en langt mere forrygende fart end alle andre priser. Den almindelige prisstigning, som

har fundet sted, kan registreres ved pristallet, som bygger på oplysninger indhentet fra 367 forskellige områder, og det fremgår heraf, at prisstigningen her i landet har været på 23 pct. siden 1960. Det er af ligningschef Vang blevet offentligt meddelt, at vi må forvente, at landbrugsejendomme stiger ca. 70 pct., at udlejningsejendomme stiger mellem 30 og 50 pct., og at mange parcelhuse stiger med 100, ja, med op til 200 pct. Hvis vi nu lader den almindelige inflation dække de 23 pct., som gælder på alle andre områder, må resten af stigningen i ejendomspriserne vel tilskrives det uheldige forhold, der er mellem udbud og efterspørgsel — man kunne måske sige den forsømmelighed, som er udvist fra magthavernes side, derved at man ikke har sørget for den fornødne byggemodning og for at afhjælpe jord- og boligproblemerne. Alt det gør, så efterspørgslen er større end udbuddet, og så bliver priserne skruet op. Jeg vil mene, at man bør tilgodese dette.

I henhold til den gældende lov, som vi jo alle har været med til at vedtage — loven om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme — skal en ejendom vurderes efter, hvad den er værd i handel og Wandel — således står der, jeg tror i § 6 i denne lov — og så tilføjes der i det pågældende lovforslags bemærkninger: det er, hvad en fornuftig køber vil give for den pågældende ejendom. Men sådan som forholdene er, vil en fornuftig køber mange gange tvinges til at give en pris, som ikke er fornuftig, som ikke står i forhold til den reelle værdi, til udnyttelsesgraden, til afkastningsevnen, til brugsværdien — vi kan bruge hvad ord vi vil — altså give en overpris, fordi det drejer sig om en mangelvare. Det synes jeg man burde tage i betragtning ved den kommende vurdering. I det øjeblik boligproblemet er løst, i det øjeblik forholdet mellem udbud og efterspørgsel ikke er så disharmonisk, som det er nu, vil der efter min overbevisning ganske givet ske et fald i priserne og dermed også et fald i vurderingerne.

Da vi altså befinder os i en akut vanskelig situation, synes jeg godt, man kunne tilgodese dette ved vurderingerne og fra administrationens side pålægge de vurderingsmyndigheder, der skal træffe afgørelsen, at de tager dette med ind i billedet.

[Gottschalck-Hansen.]

Med hensyn til de gældende promiller er forholdet jo det, at der til amtet i dag i samtlige amter her i landet bortset fra 2 svares det maksimale beløb, nemlig 14 promille. Det mener jeg ikke det vil være rimeligt eller rigtigt at kræve, når den nye vurdering er en realitet. Jeg mener, det bliver et for stort beløb, og at man bør ændre denne maksimalgrænse.

Omvendt finder jeg, at kommunerne bør tage hensyn til, at den nye vurdering vil føre til, at det i mange kommuner ikke vil være rigtigt at bevare den minimumsgrænse på 10 promille, som gælder nu. Der foresvæver mig noget om — uden at jeg kan pege på citatet — at det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen for nogen tid siden skal have sagt, at han overhovedet ikke i Glad-sakse kunne anvende 10 promille efter de nye vurderinger. Jeg vil derfor finde det rimeligt, at kommunerne dér, hvor de kan klare sig med en mindre promillesats, ikke skal være henvist til at opretholde den nuværende promille.

Men der er også andre faktorer, der kommer ind i billedet, når vi nu taler om ejendomsbeskatning og ejendomsskattepromiller; jeg tænker på spørgsmålet om fradrag for vedligeholdelsesudgifter. Jeg synes, at dette fradrag også bør reguleres i overensstemmelse med prisudviklingen. Den højtærede minister er jo selv parcellhusejer og ved, at skal der komme en håndværker — ja, det er den højtærede minister jo også — så er han dyrere i dag, end han var for 5 år siden, for det samme arbejde. Det er noget, jeg synes man bør tage med i betragtning ved fradrag for vedligeholdelser. I og for sig ville jeg finde det helt rigtigt, om man kunne fradrage dokumenterede udgifter til vedligeholdelse, således at der ikke var nogen, der kunne drage profit af bestemmelsen herom, for det kan der godt være nogen der kan; hvis de bor i et ganske nyopført hus, kan de fradrage visse beløb, selv om de egentlig ikke har brugt dem, og det er ikke rimeligt. Hvis man derimod skulle kunne dokumentere udgifterne, ville vi komme frem til det virkelig reelle og rigtige i dette forhold. Jeg vil altså henstille, at den højtærede minister tager dette op til overvejelse og helst til venlig overvejelse.

Jeg deler det ærede medlem hr. Thisted Knudsens opfattelse med hensyn til landbruget. Det ville være fuldkommen tåbeligt, om vi her i tinget den ene dag vedtog en støtteordning for landbruget på 310 mill. kr. og den næste dag kom med en ekstra beskatning inden for dette specielle område, hvor vi beskatter produktionsapparatet. Jeg ville meget anbefale, at vi fra næste periode beskatter landbruget, ikke ved en fiksering af procenter, men i kroner og øre på det, de yder i dag. Det vil samstemme og harmonere med de dispositioner, vi ellers træffer inden for disse områder.

Jeg glæder mig over tilsagnet fra den højtærede finansminister, for så vidt angår formueskattens forhøjelse og reguleringen af lejeværdien af bolig i eget hus, som vil finde sted inden 1. april næste år, og jeg glæder mig over, at vi får den afvikling af bygningsskatter til staten, der følger af, at statsgrundskylden bortfalder. Jeg appellerer til den højtærede minister om, at en revision af promillegrænserne bliver en realitet inden den 1. april 1966, hvor den nye vurderings følger vil kunne registreres.

Jeg skal med disse ord henstille, at der bliver nedsat et udvalg, som kan arbejde med disse problemer, inden vort forslag til folketingsbeslutning kommer til anden behandling.

A. C. Normann: Det er karakteristisk for de problemer, der knytter sig til det foreliggende forslag, at jorden, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen rigtigt sagde, er en mangelvare, og at dette medfører høje, undertiden ufornuftige og urimelige priser. Var det ikke sådan, ville problemerne ikke være slet så vanskelige at løse. Til gengæld vil jeg gerne tilføje, at jeg mener, der altid i det høje ting har været enighed om blandt partierne, at når der var tale om en mangelvare, måtte man behandle problemerne anderledes, end hvis der var tale om fri konkurrence og frit udbud. Havde der været det på disse områder, ville besværet med at nå frem til enighed om lovgivningen formentlig ikke have været så stort som nu.

Jeg for min del ser gerne, at de problemer, der knytter sig til dette forslag til folketingsbeslutning, bliver løst på det bredest mulige

[A. G. Normann.]

grundlag, og jeg vil gerne minde om, at de nugældende regler om vurdering af fast ejendom findes i en lov, der er gennemført med almindelig tilslutning her i tinget. Man må jo erkende, at loven bør følges; og at vurderingsmyndighederne gør dette, kan man ikke bebrejde dem. Forslagsstillerne går da heller ikke ind for ændringer af vurderingsgrundlaget, men ønsker, at folketinget skal opfordre regeringen til at fremsætte forslag, som kan hindre de urimelige skattemæssige virkninger, der vil fremkomme, såfremt de beskætningsregler, der beror på vurderingen, opretholdes uændret. Formet, som den er, i almindeligheder vil nok de fleste mene, at der ikke kan være stor uenighed om denne målsætning. Om så enigheden kan holde, vil vise sig under en tiltrængt udvalgsbehandling.

Når jeg mener, at forslaget trænger til en grundig udvalgsbehandling, er det, fordi jeg regner med, at vi i udvalget kan gå lidt mere i detaljer med hensyn til, hvad forslagsstillerne tænker på, således at de specificerede ønsker kan underkastes en nærmere prøvelse. Det gælder jo om skattemæssigt at tilstræbe en rimelig byrdefordeling, og det vil det radikale venstre medvirke til. Vi må imidlertid ikke glemme, at der i kraft af disse års store grundstigninger i betydelige områder skabes formuer, der ikke kan betegnes som arbejdsskabte, og det forekommer umiddelbart urimeligt, hvis de, der tjener særlig store penge ved grundsalg af den mangelvare, jorden er, ikke under en eller anden form, enten gennem den almindelige beskatning eller gennem en hensigtsmæssig kapitalvindingsskatte-lovgivning, skal beskattes, når man dog beskatter lønindtægter til sidste hvid.

Der skal helst være en vis sammenhæng i tingene, men det forekommer mig, at venstre og de konservative til tider handler mindre ansvarsfuldt, f. eks. når de ikke vil stemme for afgiftslovene, ikke vil være med til at forhøje de faste skatter, ikke er særlig forhandlingsvillige, når det drejer sig om at beskatte de urimeligt store fortjenester ved salg af fast ejendom, ja, vel nærmest er indstillet på faktisk at frigøre disse for beskatning, samtidig med at de to partier lufter tanken om en nedsættelse af de direkte skatter. Alligevel ønsker de at virke an-

svarsbevidste ved at være med til at kræve et stort overskud i statskassen. Man er lige ved på de to partiers vegne at glæde sig over, at de ikke er kommet i den situation, at de skal bære ansvaret. Der er ikke meget, der tyder på, at de to partier i fællesskab ville kunne holde til det. Det skal dog ikke hindre det radikale venstre i at tilsige en saglig udvalgsbehandling af det foreliggende forslag. Det radikale venstre vil ikke være med til en urimelig beskatning af nogen gruppe — det er der vel næppe heller andre der vil.

Det radikale venstre har i øvrigt været i samme situation, når vi har foreslået foranstaltninger for at hindre urimelige skattemæssige virkninger af nye vurderinger. Det var især stigningen i bygningsværdien, der tidligere kunne give sig udslag i en ret betydelig forøgelse af bygningsskatterne på grund af den skattefri bundgrænse, som da var gældende. Nu er bygningsskatterne fikseret, og stigningen i bygningsvurderingen får derfor ingen skattemæssige konsekvenser. Mange steder i landet behøver grundværdistigningen ved vurderingen heller ikke at få konsekvenser i form af højere skatter. Vi har jo nu fået tilvejebragt enighed her i tinget om afskaffelse af grundstigningsskylden. Jeg vil gerne i anledning af de bemærkninger, der er gjort af den højtærede finansminister og andre ærede ordførere med hensyn til problemet om værdien af bolig i egen ejendom, tilføje, at det radikale venstre finder det rimeligt, at vi går ind i en overvejelse af, at beregningen af værdien af egen bolig bliver gjort aldeles uafhængig af vurderingerne. I samme forbindelse bør man gøre lejernes stilling til genstand for en sammenligningsvis overvejelse.

Man kan vel sige, at stillingen i kommunalrådene groft sagt er den, at venstre regerer i de fleste landkommuner og socialdemokratiet eller de konservative i byerne og de bymæssigt bebyggede kommuner. Der er dog også en lang række kommuner, hvor det radikale venstre er udslaggivende for flertallet. Mon man ikke i al almindelighed godt kan regne med, at kommunalbestyrelserne ønsker skattemæssigt at gøre ret og skel mellem skatteyderne i en kommune? Det har faktisk generet mig nogle gange at være vidne til, at man under behandlingen af spørgsmål hørende ind under den faste be-

[A. C. Normann.]

skatning synes at være en meget ringe tillid til det kommunale selvstyre, som man ved en række andre lejligheder taler om i feststemte vendinger. Jeg forstår det faktisk ikke, hvis partierne her i salen på dette område ikke har nogen som helst tiltro til det lokale selvstyre. Det har vi i det radikale venstre.

På et andet område vil vurderingen, hvis ændringer ikke foretages, få skattemæssige konsekvenser; det er som nævnt med hensyn til formueskatten. Det radikale venstre er tilhænger af en forhøjelse af bundgrænsen, og vi er også villige til at forhandle om det, når der foreligger økonomiske betingelser for det.

Det er for det radikale venstre et spørgsmål, om vi ikke skulle søge at løse alle disse skatte spørgsmål i forbindelse med den skatteomlægning, der forhåbentlig kommer inden længe — selv om vi ganske vist har måttet savne venstres og de konservatives medvirken til at skabe den grundlæggende forudsætning for den skattereform, som alle mennesker taler om med forventning, mange dog med stor tvivl. Forhåbentlig sker der en ændring af de to partiers stilling, således at vi i bred enighed kan gennemføre en skattereform inden næste skatteår. Jeg vil gerne understrege, at hvis dette sker, får i hvert fald den forestående nye vurdering ingen skattemæssige konsekvenser — det er jo det, man ønsker at undgå — idet der da bliver lejlighed til at indpasse fremtidens ejendoms- og formueskatter i en større sammenhæng i forbindelse med gennemførelsen af en sådan skattereform.

Poul Dam: Den ærede radikale ordfører tilsagde cirka midtvejs i sin tale saglig behandling af det foreliggende forslag. Tillad mig at spørge: af hvad i det foreliggende forslag? Det er dog det mest intetsigende, vi har set endnu fra den side, og jeg regner med, at det næste kommer til at lyde sådan: folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag. Det vil der kunne opnås almindelig enighed om, og det kan sagligt behandles meget hurtigt.

Det er fremgået ret tydeligt af, hvad der er blevet sagt, at der ikke her er tale om nogen alvorlig diskussion om problemerne; dels er der forskellige sagligt og fagligt

arbejdende udvalg, vi skal vente på, dels er temmelig meget af formålet med hele debatten jo afklaret med Berlingske Aftenavis' forside forleden dag, der handlede om en hel masse praktiske forslag, som ikke står i det foreliggende forslag, og som vi ikke har hørt noget til i dag. Vælgerne er måske også mere interesseret i, hvad der står i Berlingske Aftenavis, end i, hvad der siges fra tingets talerstol. Dette giver mig mulighed for at komme frem med nogle mere private tanker om hele problemkomplekset, nogle politiske drømmerier, om man vil.

Når man ser tilbage på det store antal forslag vedrørende ejendomsbeskatningen, vi har haft i dette folketingsår, bliver man overbevist om to ting: for det første, at vi trænger meget hårdt til en reform på dette område, og for det andet, at en reform ikke er blevet hjulpet på vej af den megen aktivitet, vi har haft. Det er måske meget forståeligt, at man fra oppositionens side holder sig fornemt tilbage fra en virkelig reformskitse; det er nemmere blot i almindelige vendinger at forlange forslag fra regeringen, så kan man altid bagefter finde fejl ved forslagene, som fritager én for at tage medansvar.

Jeg tror, at man tager helt fejl af situationen, hvis man mener, at en sådan politik vinder bifald blandt vælgerne. Uanset alle meningsforskelle ønsker stadig flere af landets borgere, at folketingets partier prøver at se bort fra de indbildte taktiske fordele og i stedet søger et fordomsfrit samarbejde om de faktiske og saglige problemer. Man skulle vel næsten mene, at spørgsmålet om en reform af ejendomsbeskatningen egnede sig godt for et sådant sagligt arbejde. Endnu har man vel ikke lov at opgive håbet om, at det kan ende sådan, men hvad der hidtil er sket i dette folketingsår, tegner ikke godt.

De problemer, som den forestående 13. almindelige vurdering rejser, er utvivlsomt store, men dette er i en vis henseende en fordel. Det giver nemlig mulighed for nogle radikale løsninger — jeg bruger her ordet „radikal“ med dets saglige, ikke dets politiske indhold — og det er disse radikale løsninger, der er brug for. Der er blevet lappet for meget på lovgivningen. Det har givet administrative vanskeligheder, og det har svækket offentlighedens forståelse af

[Poul Dam.]

formålet med ejendomsbeskatningens hjørnesten, grundskylden. I en væsentligt liberal økonomi bestemmes grundpriserne naturligvis af tilbud og efterspørgsel, og dette bestemmes igen af de indtægter, som grundbesiddelsen giver, over for de udgifter, som den medfører. Det er noget fuldstændig selvfølgeligt, men det synes alligevel ofte at blive glemt. At der eksisterer grundskyld, betyder jo ikke, at de boliger eller de varer, der produceres, bliver dyrere, men det betyder, at grundskylden helt eller delvis kan inddrage den del af indtægterne, som alene skyldes den stigende knaphed på jord. En effektiv grundskyld vil derfor hæmme stigningen i grundværdierne, den vil gøre det lettere at erhverve jord, og for den, der f. eks. skal bygge sig et hus, bliver det billigere at betale grundskyld end at betale renterne af den ekstra kapital, der skal til for at købe et grundskyldsfrit jordstykke.

Og endelig: al ejendomsbeskatning er inflationshæmmende. Den kreditinflation, som vi oplever i disse år, og som har fået meget alvorlige følger både for renteniveau og prisniveau, ville ikke have været mulig i samme omfang, hvis ejendomsbeskatningen havde fulgt ejendomspriserne opad. En konsekvent gennemførelse af den 13. almindelige vurdering med uforandrede skatte-regler ville i sig selv være et væsentligt bidrag til bekæmpelse af inflationen, og man kan en gang imellem spekulere på, om de, der taler så forarget om inflationen, egentlig selv ønsker at bekæmpe den, om de ikke selv har ganske store fordele af den. Men det skal indrømmes, at en uforandret fortsættelse af skattelovgivning i mange henseender kunne blive noget af en hestekur.

Vi kan fra vor side ikke gå ind for en nedskæring, endside en ophævelse af grundskylden. Principielt må den i hvert fald fastholdes på de nuværende satser. Fuld grundskyld — og det er det, der skal gennemføres og bør gennemføres — må være mindst 55 promille. Med det nuværende minimum for de sammenlagte grundskyldsatser og det nuværende renteniveau var der måske en vis rimelighed i at få 65-70 promille som grundskyld. Vi har i og for sig ikke noget imod det, der har været talt om flere gange i dette folketingsår: at grund-

skyldsprovenuet skulle tilfalde kommunerne, men så vidt vi kan se, må spillerummet for fastsættelsen af den kommunale grundskyld formindskes væsentligt. Der kan af hensyn til samfundets samlede planlægning ikke være større lokale forskelle i grundbeskatningen, og der er utvivlsomt en del steder, hvor en forøgelse af de nuværende grundskyldssatser er hårdt tiltrængt.

Derimod kunne den ventede stærke stigning i vurderingerne gøre det muligt at tage spørgsmålet om ejendomsskyldens fremtid op på ny, og jeg vil gerne fremsætte to ideer, udelukkende til overvejelse.

Den ene er den, at der kunne være rimelighed i at benytte de midler, som ejendomsskylden giver, til et særligt formål. Vi tænker her på en boligfond. Man fik herved kanaliseret nogle indtægter af ejendommene ind i en forøgelse af ejendomsmassen, og det forekommer os heldigt.

Man kunne jo også tænke sig, at det blev muligt at sløjfe al ejendomsskyld, netop fordi grundskylden kan forhøjes så stærkt, og det ville give en ønsket, heldig forenkling. Det ville være rart at komme af med den i øjeblikket eksisterende ordning, hvorefter noget af ejendomsskylden fikseres og noget af den afvikles gradvis. Man kunne f. eks. ordne det sådan, at opkrævningen af ejendomsskyld bortfaldt, såfremt den pålignede grundskyld for 1966-67 oversteg den pågældende ejendoms samlede skatter for 1965-66 med mere end f. eks. 25 pct. Hvor dette ikke gjaldt, kunne der så fastsættes en udligningsafgift, som kunne blive opkrævet i perioden indtil den 14. almindelige vurdering. Det kan hverken af skattemæssige eller almene økonomiske grunde være rimeligt at yde ejendomsbesidderne den kapitalforæring, som nedgangen i beskatningen rent faktisk betyder.

Det har været fremhævet som hørende til de uheldige virkninger af den kommende vurdering, at de nuværende parcelhusejere, navnlig i det Københavns amt, som ligger så mange af de ærede medlemmer og også mig meget på sinde, kunne risikere at blive beskattet fra hus og hjem. Det er naturligvis rigtigt, at mange af dem er forholdsvis svagt økonomisk stillet, og at de ser deres ejendom som et hjem og ikke som en formuebestanddel, der skal gøres i penge på et

[Poul Dam.]

eller andet tidspunkt, men så vidt jeg kan se, er der i hvert fald to måder at løse dette problem på, som ikke bringer grundskyldsprincippet i fare.

Den ene udvej er den, man for tiden behandler i et udvalg her i tinget, nemlig kommunale lån til betaling af ejendomsskatterne. Forhåbentlig bliver dette forslag snart gennemført, helst i en lidt mere vidtrækkende form end oprindelig skitseret. Den anden udvej kunne bestå i, at man gjorde stigningen i udskrivningen af grundskyld hvilende f. eks. efter tilsvarende regler, som vi hele tiden har haft for grundstigningsskylden, men det vil dog være hensigtsmæssigt at udvide princippet, således at den hvilende grundskyld blev opsamlet, udgjorde en samfundsprioritet, som forfaldt eller blev stadfæstet på anden måde ved ejerskifte.

Problemet er altså slet ikke uløseligt. Parcelhusejerne har ingen grund til at tro, at de kun kan blive reddet, hvis grundskyldsprincipperne bliver udvandet yderligere.

Der er heller ingen grund til at være særlig bekymret for vurderingens indflydelse på indkomst- og formueskatterne; tværtimod kunne problemets eksistens give anledning til nogle kærkomne forenklinger i skatteligningen. Jeg synes egentlig, der er noget urimeligt i, at ens bolig skal medregnes i den skattepligtige formue. Begrundelsen for formuebeskatningen ligger først og fremmest i, at en række af aktiverne er indtægtsgivende. Man kunne måske drøfte, om begrebet skattepligtig formue kunne begrænses til disse indtægtsgivende formuebestanddele. Konsekvensen heraf kunne så blive, at man tog ejendomsskemaet helt væk fra selvangivelsen. Det er et urimeligt besværligt arbejde at udfylde det, og det tjener ikke noget virkeligt formål.

Jeg har fundet ud af, at staten betaler mig 80 kr. om året for at have et sommerhus. Det er muligt, at jeg kunne lade være at få de 80 kr., hvis jeg lod være at udfylde ejendomsskemaet, men så gjorde jeg

mig vist skyldig i en eller anden forseelse. Ærlig talt, jeg behøver ikke de 80 kr.; jeg tror heller ikke, de fleste sommerhusejere behøver de penge. De fleste har via ejendomsskemaet kunnet nå frem til et underskud, det vil sige, deres hus har givet skattelettelse, der som følge af progressionen er blevet større, jo større indtægten har været. Af 2 mænd, der bor i helt ens huse, får altså den, der har den største indtægt, også den største skattelettelse, det vil sige, at hans nettoudgift ved at bo i huset er mindre end den fattigere nabos. Det er åbenbart tåbeligt.

Der er, så vidt jeg kan se, ikke andet at gøre på dette felt end for fremtiden at se helt bort fra det eventuelle over- eller underskud ved ejendomme, som skatteyderne selv behor. Det må vel for øvrigt også være en teknisk forudsætning for indførelsen af kildeskat, som vi vel nok får før eller senere, at den slags snurrepiberier ved skatteligningen forsvinder.

I den forbindelse må jeg sige, at det har gjort mig ganske rundtosset at høre noget om, at lejerne skulle have fradraget noget af huslejen for at blive ligestillet med parcelhusejerne. Det er indlysende, at der bliver begået uret i øjeblikket, men for mig at se må det være parcelhusejernes forhold, der bliver ændret. Jeg tror ikke, det er en god idé med alle disse små venligheder mod snart den ene og snart den anden gruppe af vælgere. Til syvende og sidst er der ingen, der får noget ud af det, men ligningsmyndighedernes besvær vokser. Vi må have ejendomsskemaet bort, så behøver vi heller ikke disse spekulationer om, hvordan lejeværdien og vurderingen og alt det andet skal fastsættes, som vil give en frygtelig masse vrøvl i fremtiden.

Når man nu tænker på lejerne, er der imidlertid en anden sag. Vi har en fuldstændig undtagelsesfri regel om, at ejendomsskatterne bliver overvæltet på lejerne. Det forekommer mig, at der er god grund til at se på, om dette princip virkelig er rigtigt i alle tilfælde. Jeg tror, det er nødvendigt

[Poul Dam.]

at gennemgå hele dette problem, som jeg ikke skal komme nærmere ind på her, ganske overordentlig grundigt.

Til slut vil jeg gerne understrege min bekymring over den politiske situation omkring ejendomsbeskatningen. Der er faktisk meget mindre end et år til at færdiggøre en reform. Meningerne synes på mange punkter at ligge så langt fra hinanden, at en løsning i hvert fald ikke er nem at finde. Den højtærede ministers henvisning til de udmærket arbejdende udvalg trøster mig ikke nok; dette udvalgsarbejde er sikkert udmærket, men bagefter skal forslag frem her i tinget, og dér er det ikke altid, udvalgene arbejder lige så hurtigt. Risikoen for, at resultatet bliver, at vi havner i nogle lapperier som så ofte før eller i en principløs opgivelse af den hidtidige hovedlinje, er efter min mening meget stor. Jeg kunne egentlig godt tænke mig, at man prøvede at drage oppositionens partier med ind i det forberedende arbejde, f. eks. i et eller andet parlamentarisk udvalg, som kunne arbejde med ejendomsbeskatningen sommeren igennem, således at det ved den nye samlings begyndelse var nogenlunde klart, om der kunne opnås enighed i folketinget om en rationel reform. Egentlig fortjener oppositionen, at man prøver, om dens omhu og bekymring er alvorligt ment. Den forestående vurdering giver efter min mening med alle sine problemer nogle reformchancer, som ikke bør forspildes, men jeg tror, det efterhånden er ved at haste.

Iver Poulsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Johan Asmussen, er forhindret i at være til stede, skal jeg i hans sted på mit partis vegne knytte nogle enkelte bemærkninger til det foreliggende forslag.

Forslaget er faktisk på sit felt et ret godt udtryk for den politik, som de uafhængige står for og har været talsmænd for, og derfor kan vi naturligvis støtte forslaget. Vi finder det helt urimeligt, hvis den kommende opvurdering af de faste ejendomsværdier skulle få skattemæssige følger, hvad enten det drejer sig om indkomstbeskatningen eller formuebeskatningen, men forslagsstillerne indskrænker sig til at sige, at de ikke mener, at denne stigning i papirværdierne skal udløse muligheder for skattestigninger i den

nuværende økonomiske situation. Jeg kan ikke rigtig forstå, hvorfor forslagsstillerne tager dette forbehold. Vi finder det i alt fald altid urimeligt og uhensigtsmæssigt at beskatte boligen og produktionsapparatet, men det er et spørgsmål, der må tages op til særskilt drøftelse ved en anden lejlighed. Spørgsmålet om at beskatte boligen er i hvert fald et spørgsmål, som vi finder det nødvendigt at tage op til en særlig undersøgelse og drøftelse.

Hvad angår den kommende opvurderings indflydelse på formueskatten, er det da klart, at den må imødegås. Lettest og rigtigst ville det efter vor opfattelse være at afvikle formueskatten, men heller ikke det lader sig gøre ved denne lejlighed. Derfor må der i den akutte situation træffes særlige foranstaltninger for at forhindre de skattemæssige virkninger af 13. vurdering, og vi finder det rigtigst, når forslaget opfordrer regeringen til at fremsætte særlige forslag, som kan hindre de urimelige skattemæssige virkninger af den omtalte vurdering.

Jeg finder i øvrigt ingen anledning til ved denne lejlighed at gå i enkeltheder med hensyn til spørgsmålet om beskatning af fast ejendom. Vi har, hver gang beskatningsspørgsmål har været drøftet, stærkt understreget, at ikke mindst den praktiserede beskatning af fast ejendom er forældet, hvorfor der netop på dette område i særlig grad trænges til en skattereform, en modernisering, svarende til tiden og udviklingen. Men som nævnt i indledningen: vi kan støtte forslaget.

Finansministeren (Poul Hansen): Der er enkelte af de fremsatte bemærkninger, navnlig fra de ærede forslagsstillere, der giver mig anledning til at sige et par ord.

Det ærede medlem hr. Poul Dam fremkom med en række ideer, som jeg forstod blev stillet til rådighed i mindst lige så høj grad for regeringen som for forslagsstillerne. Jeg vil ikke give mig ind på ved denne lejlighed at tage stilling til disse ideer. Nogle af dem kan vi måske nok overveje nærmere, men jeg synes i øvrigt, at nogle af det ærede medlems betragtninger var præget af, at man jo kan sige og drømme hvad som helst uden at behøve at tage hensyn til de faktiske forhold. Men dette skal i øvrigt ikke være nogen endelig stillingtagen til det ærede medlems tankegang.

[Finansministeren.]

Også det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen var inde på visse lidt mere konkrete anvisninger på, hvad man skulle gøre på det ene og det andet felt, og også dertil må jeg sige, at det er ting, vi må vende tilbage til. Men hverken det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen eller det ærede medlem hr. Thisted Knudsen syntes rigtig om, at jeg havde sagt om forslaget, at det var overflødigt og agitatorisk og taktisk bestemt. Det kan godt være, at det er en ikke alt for pæn tankegang hos mig, at jeg tror om de ærede medlemmer, at de fremsætter forslag af agitatoriske grunde; men jeg tror det nu altså, og jeg tror det i dette tilfælde så meget mere, som man jo ikke har kunnet være uvidende om, at lovgivning var under forberedelse på de områder, vi her taler om. Vi har jo været inde på det ved tidligere lejligheder, og det forhold må bestyrke mistanken om, at formålet med dette forslag til beslutning først og fremmest har været at gøre befolkningen opmærksom på, at her havde vi de sande, ædle forkæmpere for både husejere, lejere og landbrugere, og hvad ved jeg, i denne forbindelse... (*Afbrydelse: Hvad med regeringens forslag?*). Når regeringen fremsætter forslag, tilsigter de at ændre bestemte, konkrete forhold. Dette forslag er, som nogle har gjort opmærksom på, i sig selv lidt af et slag i luften. Jeg forstod da også på det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at den saglige mening med forslaget hovedsagelig var at holde finansministeren i ørerne. (*Thisted Knudsen: Ja!*). Jeg takker naturligvis for denne meget venlige omsorg.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning mere, specielt til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen. Jeg forstod på hans indlæg såvel som på fremsættelsen forleden, at man ikke skal belaste landbrugsjorden yderligere med grundskyld, og man skal ikke belaste den ene eller den anden form for boliger yderligere; der kan altså ikke blive ret meget plads for en stigning i ejendomsbeskatningen i kroner og ører, og det er vel også dette indtryk, der skal fremkaldes. Men det står i et mærkeligt forhold til de udtalelser, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen fremsatte her i tinget den 23. april 1964, da vi behandlede de samme partiers forslag om afskaffelse af grundstigningsskylden. Jeg

havde ved den lejlighed gjort nogle bemærkninger om det provenutab, der ville opstå, og om, hvorledes det skulle dækkes, og dér fik jeg i virkeligheden af det ærede medlem hr. Axel Kristensen at vide, at det skulle jeg slet ikke bekymre mig om, for de forestående vurderinger ville automatisk medføre en sådan stigning i ejendomsbeskatningen, at det rigeligt dækkede. For at man nu ikke skal påstå, at dette er noget, jeg tager ud af luften, vil jeg tillade mig at citere fra Folketingstidende for 1963-64, sp. 4838 og 4839. I den førstnævnte spalte siger det ærede medlem hr. Axel Kristensen bl. a.:

„Vi fastholder, at med en almindelig vurdering i efteråret 1964 og med bortfald af grundværdistigningsafgiften pr. 1. april næste år, sådan som vi har foreslået, ville der ikke være blevet tale om at udskrive forøgede indkomstskatter til dækning af bortfaldet af de 80 mill. kr., som grundstigningsskylden skønnes at indbringe, fordi den almindelige vurdering i sig selv ville bringe så store stigninger på de andre grundskatter, at det ville langt mere end opveje bortfaldet af grundstigningsskylden.“

Og senere efter at have nævnt nogle tal for grundstigningsskylden o. s. v. siger det ærede medlem — sp. 4839 —:

„Regeringens forslag vil beholde en stigning i grundskatterne på ca. 200 mill. kr., idet de vil opretholde ca. 60 mill. kr. af grundstigningsskylden. Vi vil afskaffe denne helt, og derved vil der indtil videre blive 140 mill. kr. forøget grundskat til dækning af det offentliges udgiftsstigninger, og der bliver derfor ikke tale om, at der skal udskrives ekstra indkomstskat til dækning af bortfaldet af grundstigningsskylden.“

Jeg synes, det er ganske interessant, at når det passer i krammet og argumentationen, så regner man glat væk provenuet, om jeg så må sige, af vurderingernes virkning under de gældende beskatningsregler med, hvorefter man, når så den anden sag er klaret, kommer og siger: dette her vil vi altså have kvittet.

Jeg skal slet ikke tale om agitation i denne forbindelse, men jeg synes, at man i hvert fald skulle have lidt bedre orden i argumentationen.

Gottschalek-Hansen: Når jeg har bedt om ordet, er det, fordi jeg gerne vil kommentere de bemærkninger, den højtærede finansminister fremsatte med citater af det ærede medlem hr. Axel Kristensen.

Det er rigtigt, som det blev sagt — det var jo også et citat. Jeg sagde i øvrigt det samme. Forholdet er det, højtærede finansminister, at vi ifølge Statistisk Årbog for 1965 kan konstatere, at vi i dag har en samlet ejendomsværdi på godt 16 milliarder kr. Hvis vi nu tager gennemsnittallet af den stigning, som ligningschef Vang har meddelt vil komme, og sætter stigningen i gennemsnit til 65 pct. — det er vist ikke urimeligt eller for højt, når vi tager parcelhuse, landbrugsejendomme og udlejnings-ejendomme under ét — vil det betyde en stigning på ca. 10 milliarder kr. efter den gældende lov; og det er jo den, vi må holde os til. Det er derfor, vi aktionerer; fordi vi har disse lovbestemmelser, skal staten altså have endnu 6 promille eller 60 mill. kr. Amterne — og jeg gentager, hvad jeg før sagde: bortset fra 2 amter ligger resten af amterne på maksimalgrænsen, 14 promille — skal have 140 mill. kr. Det bliver altså tilsammen 200 mill. kr. Hvis vi så siger, at kommunerne vil sætte gennemsnittet ned — nu blev det oplyst, jeg tror af den højtærede finansminister, at kommunernes gennemsnit var 23 promille — til f. eks. 15 promille, er det 150 mill. kr., altså i alt 350 mill. kr.

Grundstigningsskylden i 1963-64 — altså det sidste år inden fikseringen — var til stat og kommuner i alt 92 mill. kr., fordelt med halvdelen til hver. Staten skulle altså have de 46 mill. kr. — og det var statens provensu, der var tale om. Jeg vil dog tro, at selv om vi gerne vil være med til dette her, er der ingen, der er så blåøjet og naiv at tro, at der slet ikke kan blive tale om nogen stigning — selvfølgelig ikke. Men de 46 mill. kr., indeholdt i de 350 mill. kr., som jo altså er meget, meget lavt regnet, vil skabe rigelig dækning for bortfaldet af grundstigningsskylden. Det var derfor ikke forkert af det ærede medlem hr. Axel Kristensen at sige dette, og det var heller ikke forkert, at jeg bakkede det ærede medlem op. Der kan foretages en vældig lettelse i den kommende ejendomsbeskatning, en kolossal lettelse; stigningen bliver mere end

350 mill. kr., hvis der ikke sker noget. Det er helt givet, højtærede minister, det bliver meget mere end 350 mill. kr. Men selv med de beskedne, lave tal kan de 46 mill. kr. rigeligt dække, og vi kan alligevel opnå en mærkbar og meget betydelig lettelse i følgerikningerne af den 13. almindelige vurdering.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg kunne ikke i skyndingen kontrollere det ærede medlems tal, men jeg går ud fra, at de er rigtige. Det er heller ikke det, problemet drejer sig om. Men hvis det ærede medlem har hørt efter, hvad jeg sagde før, og slår citatet efter, vil det ærede medlem opdage, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen ikke bare tilbød dækning for bortfald af grundstigningsskylden, men også tilbød et betydeligt beløb derudover til dækning af stigende omkostninger, og det er altså det, man, om jeg så må sige, ser lidt anderledes på nu end dengang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at *Holger Eriksen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Holger Eriksen* har vedkommende gruppe udpeget *Albertsen*, som herefter er valgt.

Udvalget angående forslag til lov om erhvervelse af arealer til Københavns Tekni-

[Formanden.]

kum har afgivet betænkning over nævnte lovforslag.

Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Bækgaard har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det rimeligt, at mejeribestyrere, som afskediges på grund af mejerisammenlægning, beskattes efter lov om særlig indkomstskat?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Camma Larsen-Ledet har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje at foreslå ændringer i svangerskabslovgivningen i anledning af den offentlige diskussion, der i den seneste tid har været ført om dette spørgsmål?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Søgaard har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren oplyse noget om, hvornår ungdommens uddannelsesfond kan udbetale støtten til lærlingene?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 11. maj kl. 14³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende begrænsning af de skattemæssige virkninger af den 13. almindelige vurdering til ejendomsskyld [af Thisted Knudsen m. fl.].

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen.

4) *Fortsættelse af tredje behandling af:*

Forslag til lov om saltvandsfiskeri.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring. (Om forhøjelse af dagpenge m. m.).

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 14³⁵.

86. møde.

Tirsdag den 11. maj kl. 14³⁰.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om saltvandsfiskeri har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Bækgaard har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren give oplysning om, hvordan finansieringsfondet af 1963 anvender sine midler?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Westerby har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan regeringen gå ind for nedenstående forslag til ændringer i lov om valg til folketinget:

at anmeldelse af partier ved indsamling af underskrifter får gyldighed for hele valgperioden,

at det fornødne antal underskrifter fastsættes til det gennemsnitlige antal af-